

**REPUBLIKA HRVATSKA
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA UPRAVU**

Nacrt Prijedloga zakona EU br. _____

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI
OSOBNIH PODATAKA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, ožujak 2008.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 37. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Područje zaštite osobnih podataka u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ broj 103/2003. i 118/06.), Uredbom o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka („Narodne novine“ broj. 139/04), Uredbom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka („Narodne novine“ broj. 105/04), Zakonom o potvrđivanju Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka i Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka u vezi nadzornih tijela i međunarodne razmjene podataka (NN međunarodni ugovori br.4/05) i Zakonom o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka koje Europskim zajednicama omogućavaju pristupanje (NN međunarodni ugovori br. 12/05).

Zakon o zaštiti osobnih podataka usklađen je sa Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka iz 1981. godine (Convention for the protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, Council of Europe, Strasbourg 1981 te u velikoj mjeri sa Direktivom Vijeća EZ-a o zaštiti pojedinca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnom protoku takovih podataka (Council Directive on Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of such Data, European Community, 1995.).

Na temelju Zakona o zaštiti osobnih podataka uspostavljena je Agencija za zaštitu osobnih podataka, nadležna za nadzor nad obradom osobnih podataka.

Iako je područje zaštite osobnih podataka u Republici Hrvatskoj u vrlo visokoj mjeri usklađeno sa pravnom stečevinom Zajednice, tijekom primjene Zakona uočene su potrebe za njegovim dopunama. U Izvješću Europske komisije o napretku za 2006. godinu istaknuto je kako u pogledu zaštite osobnih podataka Republika Hrvatska treba dovršiti usklađivanje s Direktivom 95/46/EZ. Značajne smjernice za daljnje usklađivanje i unapređenje Zakona o zaštiti osobnih podataka predstavlja i Izvješće nezavisnog stručnjaka angažiranog od strane Europske Komisije tijekom posjeta Republici Hrvatskoj (Dr. Thomasa Giesena), u kojem se navodi kako Zakon o zaštiti osobnih podataka ne sadrži nikakve odredbe o unutarnjem nadzoru podataka, niti predviđa bilo kakva druga izuzeća od obvezne dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar (izuzev u članku 16. Zakona), te da postoji opasnost da s takvim sadržajem, Središnji registar u budućnosti neće ostvariti svrhu radi koje je uspostavljen. Pitanje propisivanja izuzetaka od obvezne dostave evidencije o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar, kao i pitanje unutarnjeg nadzora (uvođenja službenika za zaštitu osobnih podataka) postavljeno je i tijekom analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, za područje zaštite osobnih podataka, koje je dio poglavlja 23 „Pravosuđe i temeljna ljudska prava“.

Stoga se Prijedlogom ovog Zakona, predlaže detaljnije usklađivanje Zakona o zaštiti osobnih podataka s odredbama Direktive Vijeća EZ 95/46.

Prijedlogom ovog zakona predlaže se u definiciji osobnog podatka izrijekom utvrditi identifikacijski broj, kao jedno od obilježja na temelju kojeg se osoba može identificirati, a što je sukladno definiciji osobnog podatka iz Direktive. Također se predlaže definiranje službenika za zaštitu osobnih podataka i mogućnost imenovanja službenika za zaštitu osobnih podataka od strane voditelja zbirke osobnih podataka, sa svrhom jačanja unutarnjeg nadzora zakonitosti obrade osobnih podataka i osiguravanja dodatne zaštite osobnih podataka unutar same institucije. U praksi, u Republici Hrvatskoj već postoje osobe zadužene za nadzor nad obradom osobnih podataka (riječ je o velikim tvrtkama, primjerice T-com, Getro i td.).

U pogledu mogućnosti prikupljanja osobnih podataka, Prijedlogom ovog zakona također se predlaže potpuno usklađivanje s odredbama Direktive te utvrđivanje mogućnosti prikupljanja osobnih podataka i u svrhu sklapanja i izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i ispitanika.

Svaka zemlja, nova članica Europske unije, prije potpune implementacije Schengenskog sporazuma mora biti potpuno pripremljena u četiri područja: zračne granice, vize, policijska suradnja i zaštita osobnih podataka. Kada je u pitanju zaštita osobnih podataka, u okviru Schengenskog sporazuma najbitniji je prekogranični transfer osobnih podataka. Stoga se Prijedlogom ovog zakona u potpunosti predlaže usklađivanje sa člankom 26. Direktive, u pogledu iznošenja osobnih podataka iz Republike Hrvatske. Najčešći razlozi koji opravdavaju iznošenje podataka (što pokazuju i dosadašnji slučajevi u praksi) izvršenje je ugovora o radu i drugih sličnih ugovora koji su u interesu radnika, što omogućuje procjenu njegovih radnih sposobnosti i prepoznavanje njegovih mogućnosti, vještina, znanja u svrhu unapređenja, novog zapošljavanja i sl. Kao daljnji izuzeci, kada se osobni podaci sadržani u zbirkaama osobnih podataka mogu iznositi iz Republike Hrvatske u države ili međunarodne organizacije koje ne osiguravaju adekvatnu razinu zaštite, ovim Prijedlogom zakona predlažu se utvrditi i slučajevi kada je iznošenje osobnih podataka potrebno:

- radi izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i ispitanika (npr. ugovor o radu koji radnik sklapa sa poslodavcem (multinacionalnom tvrtkom) koja kao voditelj zbirke osobnih podataka radnika prosljeđuje podatke o radnicima središnjici i/ili drugim tvrtkama unutar kompanije koje se nalaze izvan teritorija RH. Dakle, u ovom slučaju iznošenje podataka opravdano je radi izvršenja ugovora pri čemu se razumijeva kako se radi o razmjeni podataka unutar kompanije isključivo u svrhu ostvarivanja prava iz radnih odnosa, zapošljavanja i fluktuacije radne snage;

- u svrhu zaključivanja ili izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i treće osobe a koji je u interesu ispitanika, npr. poslodavac (voditelj zbirke osobnih podataka radnika) prosljeđuje podatke radnika trećoj osobi koja se nalazi izvan teritorija RH u svrhu procjene i razvoja ljudskih potencijala (*human resources*) što je u interesu ispitanika/radnika;

- radi zaštite važnog javnog interesa, npr. međunarodna razmjena podataka između poreznih, carinskih ili službi socijalnog osiguranja. Kako se radi o potrebi zaštite važnog javnog interesa, iznošenje podataka u ovom slučaju je nužno i opravdano a razumijeva se kako će primatelj podataka iste koristiti u mjeri u kojoj je potrebno zaštititi prevladavajući (javni) interes, posebice imajući u vidu da se ovdje radi o razmjeni podataka između državnih (javnih) službi nacionalnih tijela, što pretpostavlja dodatno jamstvo za zaštitu podataka od mogućih zlouporaba, te

- ako se iznošenje podataka obavlja iz javno dostupnih evidencija koje se vode temeljem zakona ili drugog propisa (to mogu biti različite evidencije, kao i popisi, liste,

registri i sl. koje vode nadležna državna tijela, udruge i sl., npr. podaci o obveznicima, članovima udruga itd.). Ovdje je također iznošenje podataka opravdano javnim interesom, a svakako može biti i u interesu osobe čiji se podaci iznose (unapređenje, članstvo u međunarodnim organizacijama, itd.)

Predložena rješenja ima primjerice i Slovenija koja je također u potpunosti implementirala odredbe članka 26. Direktive 95/46. i na taj način predvidjela izuzetke (uvjete) koji omogućuju iznošenje podataka.

Prijedlogom zakona, također se predlaže utvrđivanje izuzetaka od obvezne dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar, za zbirke osobnih podataka koje se vode temeljem propisa iz područja radnog prava, za voditelje zbirki osobnih podataka koji zapošljavanju do pet zaposlenika i voditelje zbirki osobnih podataka koji su imenovali službenika za zaštitu osobnih podataka, pod uvjetom da se podaci iz zbirke osobnih podataka ne iznose iz Republike Hrvatske.

Prijedlogom ovog zakona se također predlaže utvrditi sankcija za voditelje zbirki osobnih podataka koji osobne podatke daju na korištenje suprotno odredbama Zakona.

To su ujedno osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zakonom.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog Zakona ne zahtjeva osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“ broj 6/02 – pročišćeni tekst, 41/02, 91/03. i 58/04) propisano je da se po hitnom postupku donose zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

Prijedlog zakona o dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka usklađuje se sa Direktivom Vijeća EZ-a o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnom protoku takovih podataka, iz 1995. godine te Vlada predlaže donošenje ovog Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

VI. TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU

Uz prijedlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka, prilaže se tekst Zakona o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ broj 103/03. i 118/06.)

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine“ broj 103/2003. i 118/2006.), u članku 2. u stavku 1. u točki 1. iza riječi: „posebno na osnovi“ dodaju se riječi: „identifikacijskog broja ili“.

Iza točke 6. dodaje se točka 7. koja glasi:

„ 7. Službenik za zaštitu osobnih podataka je osoba imenovana od strane voditelja zbirke osobnih podataka koja vodi brigu o zakonitosti obrade osobnih podataka i ostvarivanju prava na zaštitu osobnih podataka.“

Članak 2.

Članak 7. mijenja se i glasi:

„Osobni podaci smiju se prikupljati i dalje obrađivati:

- uz privolu ispitanika samo u svrhu za koju je ispitanik dao privolu, ili
- u slučajevima određenim zakonom, ili
- u svrhu izvršavanja zakonskih obveza voditelja zbirke osobnih podataka, ili
- u svrhu sklapanja i izvršenja ugovora u kojem je ispitanik stranka, ili
- u svrhu zaštite života ili tjelesnog integriteta ispitanika ili druge osobe u slučaju kada ispitanik fizički ili pravno nije u mogućnosti dati svoj pristanak, ili
- ako je obrada podataka nužna radi ispunjenja zadataka koji se izvršavaju u javnom interesu ili u izvršavanju javnih ovlasti koje ima voditelj zbirke osobnih podataka, ili
- ako je ispitanik sam objavio te podatke.

U slučaju iz stavka 1. podstavka 1. i 7. ovoga članka ispitanik ima pravo u svako doba odustati od dane privole i zatražiti prestanak daljnje obrade njegovih podataka, osim ako se radi o obradi podataka u statističke svrhe kada osobni podaci više ne omogućuju identifikaciju osobe na koju se odnose.

Osobni podaci koji se odnose na maloljetne osobe smiju se prikupljati i dalje obrađivati u skladu s ovim Zakonom i uz posebne mjere zaštite propisane posebnim zakonima“.

Članak 3.

U članku 13. u stavku 4. u podstavku 1. iza riječi „odnose“ dodaju se riječi „samo u svrhu za koju je ispitanik dao privolu“, a u podstavku 3. na kraju rečenice briše se točka, stavlja se zarez i dodaje se riječ: „ili“

Iza podstavka 3. dodaju se podstavci 4., 5., 6., i 7. koji glase:

„- ako je iznošenje podataka potrebno radi izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i ispitanika ili provedbe predugovornih mjera poduzetih na zahtjev ispitanika, ili

- ako je iznošenje podataka potrebno za zaključivanje ili izvršenje ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i treće osobe a koji je u interesu ispitanika, ili

- ako je iznošenje podataka potrebno ili određeno zakonom radi zaštite važnog javnog interesa ili radi uspostave, ostvarenja ili zaštite potraživanja propisanih zakonom, ili

- ako se iznošenje podataka obavlja iz evidencije koja je sukladno zakonu ili drugom propisu namijenjena pružanju informacija javnosti i koja je javnosti ili svakoj osobi koja može dokazati pravni interes otvorena za uvid, podaci se mogu iznositi u onoj mjeri u kojoj su ispunjeni zakonom propisani uvjeti za uvid u pojedinom slučaju.“

Članak 4.

Iza članka 16. dodaje se članak 16.a. koji glasi:

„Članak 16.a.

Voditelji zbirke osobnih podataka koji zapošljavaju do pet zaposlenika i voditelji zbirke osobnih podataka koji su imenovali službenika za zaštitu osobnih podataka i o tome izvijestili Agenciju za zaštitu osobnih podataka, nisu obvezni u Središnji registar iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona dostaviti evidencije iz članka 14. ovoga Zakona za zbirke osobnih podataka koje vode temeljem propisa iz područja radnog prava, ako se podaci iz zbirke osobnih podataka ne iznose iz Republike Hrvatske.“

Članak 5.

Iza članka 18. dodaje se članak 18.a. koji glasi:

„Članak 18.a.

Voditelj zbirke osobnih podataka može imenovati službenika za zaštitu osobnih podataka.

Službenik za zaštitu osobnih podataka vodi brigu o zakonitosti obrade osobnih podataka i ostvarivanju prava na zaštitu osobnih podataka te surađuje s Agencijom za zaštitu osobnih podataka u vezi provedbe nadzora nad obradom osobnih podataka.“

Članak 6.

U članku 36. u stavku 1. iza točke 1. dodaje se nova točka 2. koja glasi:

„2. voditelj zbirke osobnih podataka koji osobne podatke daje na korištenje protivno odredbi članka 11. ovoga Zakona,“.

Dosadašnje točke 2. do 6. postaju točke 3. do 7.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Obrazloženje

Uz članak 1.

Ovom odredbom dopunjuje se definicija osobnog podatka i definira se pojam službenika za zaštitu osobnih podataka.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se utvrđuju slučajevi kad se osobni podaci smiju prikupljati i dalje obrađivati. Dosadašnji članak 7. Zakona, koji se mijenja ovom odredbom, nomotehnički je uređen, a sadržajno je dopunjen utvrđivanjem mogućnosti da se osobni podaci smiju prikupljati i dalje obrađivati i u svrhu sklapanja i izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i ispitanika.

Uz članak 3.

Ovom odredbom utvrđuju se dodatni izuzeci za iznošenje osobnih podataka sadržanih u zbirkama osobnih podataka iz Republike Hrvatske u države ili međunarodne organizacije koje ne osiguravaju adekvatnu razinu zaštite osobnih podataka.

Uz članak 4.

Ovom odredbom utvrđuju se izuzeci od obvezne dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar kojeg vodi Agencija za zaštitu osobnih podataka.

Uz članak 5.

Ovom odredbom utvrđuje se mogućnost imenovanja službenika za zaštitu osobnih podataka.

Uz članak 6.

Ovom odredbom utvrđuje se sankcija za voditelja zbirke osobnih podataka koji osobne podatke daje na korištenje protivno odredbama Zakona.

Uz članak 7.

Ovom odredbom utvrđuje se stupanje na snagu Zakona.